

Atilla Senih MAYDA

Sinemis ÇETİN DAĞLI

Ramazan Oğuz ŞAHİN

Ferhat DANIŞMAN

Filiz DERE

Ahmet ÇELER

Dursun ÇELİK

Seda BURGUCU

Nevzat BULUT

Rafet BAŞAR

Özkan AVCI

Düzce Üniversitesi Halk
Sağlığı Anabilim Dalı

Submitted/Başvuru tarihi:

22. 05. 2009

Accepted/Kabul tarihi:

30. 09. 2009

Registration/Kayıt no:

09 05 35

**Corresponding Address
/Yazışma Adresi:**

Dr. Atilla Senih MAYDA

Düzce Üniversitesi Halk
Sağlığı Anabilim Dalı

Tel: 0505 3832529

e-mail:

amayda@hotmail.com

© 2010 Düzce Medical Journal
e-ISSN 1307- 671X
www.tipdergi.duzce.edu.tr
duzcetipdergisi@duzce.edu.tr

Düzce İli Yığılca İlçe Merkezinde Akraba Evliliği Sıklığı Ve Etkileyen Faktörler

The Prevalence And Risk Factors Of Consanguineous Marriages in The Centre Of County Of Yığılca Of Düzce City

ÖZET

Amaç: Bu çalışmada, kadınlarda akraba evliliği sıklığını, nedenlerini ve kadınların ‘‘akraba evliliğinin özürü bebek doğmasına neden olması’’ konusundaki bilgilerini belirlemek amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Yığılca İlçe Merkezi’nde yaşayan 15–49 yaş grubu kadın sayısı 854’dür. Örneklem büyüklüğü 258 olarak hesaplanmıştır. Araştırmada sistematik örnekleme yöntemiyle her 3 evden birine gidilmiş ve 274 kadına ulaşılmıştır. Katılımcılara anket formu yüz yüze görüşme tekniği ile uygulanmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılan ve başından evlilik geçen 220 kadından 44(%20.1)’ü akraba evliliği yaptığını söylemiştir. Çalışmaya katılan kadınlar akraba evliliğinden dolayı doğacak çocukta sağlık riski olup olmayabileceği konusunda; 218(%79.6)’i risk oluşturacağını, 40(%14,6)’ı risk oluşturmayacağını, 16(%5.8)’sı da fikirlerinin olmadığını belirtmişlerdir.

Sonuç: Bu çalışma sonucu bulunan akraba evliliği sıklığı 1998 Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması Kuzey Bölgesi sonuçları ile uyumludur. Çalışmaya katılan her beş kadından birinin akraba evliliği sonucu çocuklarda sakatlık olmayacağına veya bu konuda fikri olmadığını belirtmesi; bu bölgede topluma akraba evliliğinin sakıncaları konusunda eğitim verilmesinin gerekli olduğunu düşündürmektedir.

Anahtar kelimeler: Kan yakını, evlilik, bilgi.

ABSTRACT

Aim: To determine the prevalence of consanguineous marriages, causes of it and knowledge of women about the substance of ‘‘consanguineous marriages cause disabled baby births’’.

Methods: the number of women aged 15-49 years is 854. Sample size of the study calculated as 258. By systematic sampling method 1 of every 3 house was gone and 274 women were reached. The questionnaire of the study was applied by face to face interview.

Results: Of 220 married or recently married women of the study consanguineous marriages was 44 (20.1%). Of women contributed to the study 218 (79.6) declared that consanguineous marriages might cause health risks at babies from consanguineous marriages, 40 (14.6%) might not cause health risks and 16 (5.8%) have no idea.

Conclusion: The prevalence of study consanguineous marriage found in this study was concordant with the North District results of Turkey Health and Population Survey 1998. As every one of five women stated consanguineous marriage might not cause health risks in new born infants or they have no opinion on this subject, it make us to think to give education to the population in this district might be necessary.

Kew words: Blood tie, marriage, knowledge.

GİRİŞ

Müşterek atadan gelen kan yakını bireyler arasında yapılan evliliğe akraba evliliği denilmektedir (1). Akraba evliliği genel olarak iki derecede incelenir: Anne veya babalarından biri kardeş olan bir çiftin yaptığı evliliklere birinci derece akraba evliliği (Kuzen Evlilikleri); büyükanne veya büyükbabalarından biri kardeş olan çiftlerin yaptığı evliliklere ise ikinci derece akraba evlilikleri denir (2).

Akraba evliliği sıklığı Asya ve Afrika’da % 20 olarak tahmin edilmektedir (3).

Japonya'da % 4,0 dolayındadır (4). Ülkemizde, Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması 1998 verilerine göre doğurgan çağdaki kadınların %26.8'i akraba evliliği yapmışlardır (5).

Akraba evliliği yapanların öğrenim düzeyinin yapmayanlara oranla daha düşük olduğunu gösteren çalışmalar vardır (6, 7, 8). Akraba evliliklerinin nedenleri ise bir çalışmada; "sevme", "ailelerin isteği", "aile baskısı", "malların bölünmemesi için" şeklinde belirtilmiştir (7).

Kuzen evliliklerinden yani akraba evliliğinden doğacak çocukların sakat, kalıtsal hastalıklı ve zekâ özürü olacağı görüşünü yaygın olarak tespit eden bir çalışmada bu bu tip evliliği olan çiftlerin sıklıkla genetik danışmanlık istedikleri belirtilmektedir (9).

Erlere üzerinde yapılan bir çalışmada akraba evliliği yapanların %33.3'ünün akraba evliliklerinde çocukların daha sağlıklı olacağını, % 25.3'ünün ise hiçbir risk oluşturmayacağını söyledikleri; yapmayanlarda ise bu oranların sırasıyla % 4.9 ve % 3.4 olarak ifade edildiği aktarılmaktadır (10).

Bu çalışmanın amacı, Düzce İli Yığılca İlçe Merkezi'nde 15-49 yaş grubu kadınlarda akraba evliliği sıklığını ve nedenlerini saptamak; akraba evliliği yapanların bebeklerinde olabilecek sağlık sorunları konusunda katılımcıların görüşlerini belirlemektir.

GEREÇ YÖNTEM

Bu çalışma kesitsel tipte bir araştırmadır. Araştırmanın yapıldığı Yığılca İlçe Merkezi'nde; Yığılca Toplum Sağlığı Merkezi verilerine göre 15-49 yaş aralığında 854 kadın bulunmaktadır. Akraba evliliği sıklığı %21.7 (5), en az kabul edilen sıklık 17.5 olarak alındığında örneklem büyüklüğü 258 olarak hesaplanmıştır. Araştırmada sistematik örnekleme yöntemiyle her 3 evden birine gidilmiş ve 274 kadına ulaşılmıştır.

Araştırmada 42 soruluk bir anket formu kullanılmıştır. Araştırma verileri halk sağlığı stajı yapmakta olan 8 intörn doktor tarafından, yüz yüze görüşme tekniği kullanılarak Mart-Nisan 2009 tarihleri arasında toplanmıştır.

Katılımcılara anket uygulamadan önce bunun bilimsel bir araştırma olduğu, yanıtlarının gizli kalacağı belirtilmiş, anket ve çalışma hakkında kısa bir bilgi verilmiştir. Anket uygulandıktan sonra ise akraba evliliğinin sakıncaları konusunda bir bilgi notu dağıtılmış ve akraba evliliğinin sakıncaları konusunda eğitim verilmiştir.

Araştırmanın analizi bir istatistik paket programı ile yapılmış, kategorik değişkenler arasındaki ilişkiler ki-kare testi, ortalamalar arasındaki farklar yerine göre

iki ortalama arasındaki farkın önemlilik testi, varyans analizi veya bunların parametrik olmayan karşılıkları olan Mann Whitney U testi ve Kruskall wallis Varyans Analizi kullanılarak yapılmıştır.

BULGULAR

Yığılca Merkez'de yaşayan 274 kadın çalışmaya katılmıştır. Çalışmaya katılan kadınların sosyo-demografik özellikleri Tablo 1'de gösterilmiştir. Buna göre; kadınların yaş ortalaması 33.62±0,64'tür. Kadınların 182(%66.4)'si Yığılca Merkez'de, 54(%19.7)'ü Yığılca köylerinden birinde, 21(%7.7)'si Düzce dışında bir ilde, 17(%6.2)'si Düzce Merkez'de doğmuştur. Kadınların 215(%78.5)'i ev hanımı, 8(%2.9)'i işçi, 5(%1.8)'i öğretmen, 2(%0.7)'si memur, 44(%16)'ü diğer mesleklerdendir. Sosyal güvence durumuna göre dağılımı; SSK 154(%56.2), yeşil kart 34(%12.4), emekli sandığı 41(%15) ve sosyal güvencesi olmayanlar 45(%16.4) şeklindedir. Katılımcıların 188(%68.6)'i çekirdek aile, 86(%31.4)'sı geniş aile içerisinde yaşamaktadır. 176(%64,2)'si ev sahibi, 97(%35,8)'si kiracıdır. Gelir durumları sorulduğunda; 21(%7.7)'i gelir düzeyini yüksek, 133(%48.5)'ü orta, 120(%43.8)'si düşük olarak belirtmiştir.

Medeni durumlarına bakıldığında; 200(%73.0)'ü evli, 55(%19,7)'i bekar, 19(%6,9)'u dul, 1(%0.4)'i boşanmıştır. Başından evlilik geçen 220 kişinin 215(%98.2)'i resmi nikahı olduğunu, 5(%1.8)'i resmi nikahı olmadığını belirtmiştir. Evlenme şekilleri sorulduğunda; 121(%55.3)'i anlaşarak, 76(%34.7)'sı görücü usulü, 19(%8.7)'u kaçarak, 3(%1.4)'ü kaçırılarak diye cevaplamıştır.

Araştırmaya katılan kadınlara eşiyile akrabalığı olup olmadığı sorulmuş, 44(%20.1)'ü akraba olduğunu, 175(%79.9)'i akrabalık olmadığını belirtmiştir. Akrabalık derecelerine bakıldığında; 20(%45.4)'si 3.derece, 15(%34.1)'i 1.derece, 9(%20.5)'i 2.derece akrabadır. Akraba evliliğini neden yaptığı sorulduğunda; 24(%55.8)'ü aşk ve anlaşma, 12(%27.9)'si aile baskısı, 7(%16.3)'si aile istediği için cevabını vermiştir (Tablo 2).

Araştırmaya katılan kadınların toplam çocuk sayısı 727'dir. Bu çocuklardan 148(%20.4)'i akraba evliliği sonucu dünyaya gelmiştir. Doğum şekline bakıldığında; 617(%90.3)'si vajinal yolla, 66(%9.1)'sı sezaryen ile doğmuştur. Doğum yerine bakıldığında; 354(%51.4)'ü evde, 335(%48.6)'i hastanede dünyaya gelmiştir. Çocuğun özürlü olup olmadığı sorulduğunda; 617(%97,6)'si çocuğunun özürlü olmadığını, 15(%2.4)'i özürlü çocuğu olduğunu bildirmiştir.

Akraba evliliği sonucu doğan 136 çocuktan 5(%3.7)'i özürlü, akraba evliliği olmadan doğan 496 çocuktan 10(%2,0)'ü özürlüdür ve aradaki fark istatistiksel

		Sayı	%
Doğum yeri (n=274)	Düzce merkez	17	6.2
	Yığılca merkez	182	66.4
	Yığılca köy	54	19.7
	Yığılca dışı	21	7.7
Meslek (n=274)	Ev hanımı	215	78.5
	İşçi	8	2.9
	Öğretmen	5	1.8
	Memur	2	0.7
	Diğer	44	16.5
Aile tipi (n=274)	Çekirdek	188	68.6
	Geniş	86	31.4
Sosyal güvence (n=274)	SSK-bağ kur	154	56.2
	Yeşil kart	34	12.4
	Emekli	41	15.0
	Yok	45	16.4
Ev sahibi olma durumu (n=273)	Ev sahibi	176	64.2
	Kiracı	97	35.5
Gelir durumu (n=274)	Yüksek	21	7.7
	Orta	133	48.5
	Düşük	120	43.8
Medeni durum (n=274)	Evli	200	73.0
	Bekâr	54	19.7
	Boşanmış	1	0.4
	Dul	19	6.9
Resmi nikâh varlığı (n=220)	Evet	215	98.2
	Hayır	5	1.8
Evlenme şekli (n=219)	Anlaşarak	121	55.3
	Görücü	76	34.7
	Kaçma	19	8.7
	Kaçınılarak	3	1.4

Tablo 1. Yığılca Merkez'de yapılan akraba evliliği araştırmasına katılanların sosyo-demografik özellikleri, 2009

		Sayı	%
Eşinizle akrabalık var mı? (n=219)	Evet	44	20.1
	Hayır	175	79.9
Akrabalık derecesi (n=44)	1.derece	15	34.1
	2.derece	9	20.5
	3.derece	20	45.4
Neden akraba evliliği (n=43)	Aşk-anlaşma	24	55.8
	Aile baskısı	12	27.9
	Aile isteği	7	16.3

Tablo 2. Yığılca Merkez'de yapılan akraba evliliği araştırmasına katılanların akraba evliliği durumu ve nedenleri, 2009

olarak anlamlı değildir (Fischer exact ki-kare $p=0.203$).

Tablo 3’de; akraba evliliğinin; doğum yeri, aile tipi, ev sahibi olup olmaması, gelir durumu, eşinin doğum yeri, eşinin mesleği, ‘akraba evliliği yapanların çocukları sakat olabilir mi?’ ve ‘anne-babanız arasında akrabalık var mıydı?’ sorularına verdikleri cevaplara göre dağılımı gösterilmiştir. Akraba evliliği yapanlar ve yapmayanların bu değişkenlere göre dağılımları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır.

Tablo 4’de; akraba evliliği olan ve olmayan kadınların yaş, öğrenim yılı, evlilik yaşı, eşinin yaşı, eşinin

öğrenim durumu karşılaştırılmıştır. Akraba evliliği olan kadınların yaş ortalaması 39.0 ± 7.8 iken, akraba evliliği olmayan kadınların yaş ortalaması 36.1 ± 9.0 bulunmuştur. Akraba evliliği yapmış kadınların eşlerinin yaşı daha büyüktür ($t=2.00$, $p= 0.049$). Öğrenim yılı akraba evliliği olan kadınlarda ortalama 4.6 ± 2.5 iken, akraba evliliği olmayan kadınların öğrenim yılı ortalama 5.7 ± 3.5 ’dir. Evlilik yaşı akraba evliliği olan kadınlarda ortalama 18.7 ± 4.0 iken, akraba evliliği olmayan kadınlarda evlilik yaşı ortalama 18.8 ± 2.9 ’dur. Akraba evliliği olan kadınların eşlerinin yaşı ortalama 43 ± 42.2 iken, akraba evliliği olmayan kadınların eşlerinin yaşı ortalama 39.7 ± 10.62 ’dir. Akraba evliliği olan

Doğum yeri	Düzce Merkez	1	7,1	13	92,9	14	0.09
	Yığılca Merkez	31	23,3	102	76,7	133	
	Yığılca köy	11	20,8	42	79,2	53	
	Yığılca dışı	1	5,0	19	95,0	20	
Aile tipi	Çekirdek	28	19,3	117	80,7	145	0.72
	Geniş	16	21,3	59	78,7	75	
Ev kendilerinin mi	Ev sahibi	26	19,5	107	80,5	133	0.19
	Kiracı	17	20,0	68	80,0	85	
Algılanan Gelir durumu	Yüksek	1	7,1	13	92,9	14	0.36
	Orta	23	23,7	74	76,3	97	
	Düşük	20	18,5	88	81,5	108	
Eşinin doğum yeri	Düzce Merkez	2	14,3	12	85,7	14	0.35
	Yığılca merkez	29	21,8	104	78,2	143	
	Yığılca köy	12	23,1	40	76,9	52	
	Yığılca dışı	1	5,6	17	94,4	18	
Eşinin mesleği	İşçi	5	23,8	16	76,2	21	0.68
	Öğretmen	2	25,0	6	75,0	8	
	Memur	4	16,7	20	83,3	24	
	Diğer	31	20,5	120	79,5	151	
Anne-baba akrabalığı	Evet	7	20,6	27	79,4	34	0.71
	Hayır	37	20,2	146	78,8	183	

Tablo 3. Akraba evliliği görülme sıklığına ait değişkenlerin dağılımı.

Değişkenler	Akraba evliliği olanlar		Akraba evliliği olmayanlar		İstatistik	
	Sayı	Ortalama±Standart	Sayı	Ortalama±Standart	t	p
		Sapma		Sapma		
Yaş	44	39.0±7.8	176	36.1±9.0	2.00	0.049
Öğrenim yılı	44	4.6±2.5	161	5.7±3.5	-2.0	0.052
İlk Evlilik Yaşı	44	18.7±4.0	175	18.8±2.9	-0.2	0.80
Eşinin Yaşı	43	43±42.2	166	39.7±10.6	1.4	0.16
Eşinin Öğrenim Yılı	43	7.2±2.9	168	7.8±3.5	-1.1	0.27

Tablo 4. Kadınlarda akraba evliliği yapma durumuna göre yaş, öğrenim yılı, evlilik yaşı, eşinin yaşı, eşinin öğrenim durumunun karşılaştırılması, 2009

kadınların eşlerinin öğrenim durumu ortalama 7.2 ± 2.9 iken, akraba evliliği olmayan kadınların eşlerinin öğrenim durumu ortalama 7.8 ± 3.5 'dir.

Akraba evliliği yapanlarla yapmayanların ilk evlilik yaşına göre dağılımları karşılaştırıldığında; akraba evliliği yapmış 44 kadından %43.2'si 18 yaşından önce, %50'si 18–25 yaş aralığında, %6.8'i de 25 yaşından sonra evlenmiştir. Akraba evliliği yapmamış 174 kadından 57(%32.8)'si 18 yaşından önce, 112 (%64.4)'si 18–25 yaş aralığında, 5 (%2.9)'i 25 yaşından sonra evlenmiştir.

Çalışmaya katılan ve bu soruya yanıt veren 272 kadından akraba evliliğinden dolayı doğacak çocuğun sağlığı açısından risk oluşturup oluşturmayacağı, 218(%79.6)'i risk oluşturabileceği, 40(%14.6)'i risk oluşturmayacağını, 16(%5.8)'sı da fikirlerinin olmadığını belirtmişlerdir. Evli olan ve soruya yanıt veren toplam 217 kadından 168'i (%77.4) akraba evliliğinin doğacak çocuk açısından risk oluşturabileceğini, 36'sı (%22.6) risk oluşturmayacağını veya fikri olmadığını belirtmişlerdir. Bu oranlar akraba evliliği yapan 44 kadında; 32'sinde (%72.7) çocuk açısından risk oluşturabileceği, 12'sinde (%27.3) risk oluşturmayacağı veya fikri olmadığı şeklinde; akraba evliliği yapmayan 173 kadında ise, 136'sında (%77.4) risk oluşturabileceği, 37'sinde (%21.4) risk oluşturmayacağı veya fikrinin olmadığı şeklindedir. Akraba evliliği yapma durumuna göre akraba evliliğinden doğacak çocuklarda sağlık riski olabileceğini düşünme sıklığı arasındaki farklılık istatistik olarak anlamlı bulunmamıştır ($x^2=0.69$, $p=0.70$).

TARTIŞMA

Akraba evliliği sıklığı Asya ve Afrika'da % 20 olarak tahmin edilmektedir (3). Japonya'da % 4,0 dolayındadır (4). Ülkemizde, Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması 1998 verilerine göre doğurgan çağdaki kadınların %26.8'i akraba evliliği yapmışlardır (5). "Kuzey" bölgesi için bulunan sıklık %21.7 (5) ile bu çalışmada bulunan %20.1 olan sıklık birbirine benzerdir. Türkiye'de daha önce yapılan çok merkezli bir çalışmaya göre akraba evliliği sıklıkları, bu çalışmada bulunan değerden yüksek olarak; Diyarbakır'da %31.0, Ankara'da %25.0, Bolu'da %21.0, Konya'da %23.0, daha düşük olarak ise Eskişehir'de %16.0, Samsun'da %17.0, İstanbul'da %15.0 olarak bulunmuştur (11). Şanlıurfa Tıfındır Sağlık Ocağı bölgesinde de bu çalışmada bulunandan yüksek olmak üzere %37.0'si birinci derece, %12.6'sı uzak akraba evliliği olmak üzere, akraba evliliği sıklığı %49.6 olarak bildirilmektedir (6). Bursa'nın Nilüfer ilçesinde ise bu oran bu çalışmada bulunan

değerden düşük olmak üzere %9.9'dur (7). Antalya kentsel bölgesinde %28.3 ve kırsal bölgesinde %39.6 olarak bildirilen değerler de bizim bulduğumuz değerden yüksektir (12). Trabzon'da yapılan bir çalışmada bulunan %20 değeri de bu çalışma ile uyumludur (13).

Bu çalışmada akraba evliliklerinin %34.1'ü birinci derece akraba evliliği, %20.5'i ikinci derece akraba evliliği, %45.4'i ise uzak akraba evliliğini oluşturmaktadır Elazığ il merkezinde çeşitli hastanelerde doğum yapan kadınlarda yapılan bir çalışmada bu oranlar sırasıyla %67.5, %24.6, %7.9 olarak bulunmuştur (14). Naldöken Sağlık Ocağı Bölgesi'nde yapılan bir çalışmada akraba evliliklerinin %56.4'ü birinci derece (26), %12'si ikinci derece, %31.6'sı uzak akraba evlilikleri olarak bulunmuştur (15). Konya'da yapılan bir araştırmada birinci derece akraba evlilikleri oranı %63.0 (16), Sümer ve arkadaşlarının Sivas'ta yaptığı çalışmada ise bu oran %11.6 bulunmuştur (17).

Akraba evliliklerinin nedeni sorulduğunda; Ankara'da bir askeri birlikte görev yapan erbaş ve erler temel alınarak yapılan bir araştırmada. Akraba evliliği yapanların %75.0' i aşık olduğu için, %10.9 mallar bölünmesin diye, %12.5'i aile zoru ile %1,6'sı da başka sebepler nedeniyle akraba evliliğini tercih ettiklerini bildirmişlerdir (10). Bursa İli Nilüfer İlçesi'nde yapılan bir başka çalışmada akraba evliliği yapan kadınlar; % 18[^].9 severek, % 11.7 ailelerin isteği nedeni ile %2.8 aile baskısı nedeni ile %0.5'i de malların bölünmemesi düşüncesi ile akraba evliliği yaptıklarını belirtmişlerdir (7). Bu çalışmada ise %55.8 i aşık oldukları, %27.9'u aile baskısı, %16.3'ü de aile isteği nedeni ile akraba evliliği yaptıklarını belirtmişlerdir.

Bursa Nilüfer ilçesinde akraba evliliği yapanların eğitim düzeyinin daha düşük olduğu (7), Şanlıurfa Tıfındır Bölgesi'nde yapılan çalışmada ise eşlerin öğrenim düzeyi yükseldikçe akraba evliliğinin azaldığını belirtmektedir (6). Malatya İli Merkezi'nde yapılan çalışmada anne ve baba eğitim düzeyi ile akraba evliliği arasında ilişki bulunmuştur (8). Çalışmamızda da benzer şekilde akraba evliliği yapmış kadınların ortalama öğrenim yıllarının istatistiksel olarak anlamlı olmasa da düşük olduğu saptanmıştır.

Bir çalışmaya göre kuzen evliliklerinden yani akraba evliliğinden doğacak çocukların sakat, kalıtsal hastalıklı ve zekâ özürlü olacağı görüşü yaygın olarak tespit edilmiş ve bu tip evliliği olan çiftlerin sıklıkla genetik danışmanlık istediği aktarılmaktadır (9). Yapılan bu çalışmada da kadınların büyük çoğunluğu akraba evliliğinden doğan çocukların akraba

evliliğinden olmayanlara göre sağlık açısından daha fazla risk altında olduğunu belirtmişlerdir.

Elazığ'da ve Ankara'da yapılan çalışmalarda akraba evliliği yapan kadınların ilk evlenme yaş ortalamasının akraba evliliği yapmayanlardan daha küçük olduğu belirlenmiştir (14, 18). Bu çalışmada da ilk evlenme yaş ortalaması akraba evliliği yapan kadınlarda akraba evliliği yapmayanlara göre daha düşük; fakat aradaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

SONUÇ

Bu çalışmada bulunan akraba evliliği sıklığı (%20.1) Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması 1998 verilerine göre "Kuzey" Bölgesi için bulunan sıklık olan %21.7 ile benzerdir. Akraba evliliği sonucu çocuklarda sakatlık olmayacağına ve bu konuda fikri olmadığını belirtenlerin oranı akraba evliliği yapmış olanlarda yaklaşık üç kişiden bir kişi akraba evliliği yapmamış olanlarda ise 4 kişiden bir kişi şeklindedir. Bu durum bu bölgede halka akraba evliliğinin sakıncaları konusunda eğitim verilmesini gerekli olduğunu düşündürmektedir.

Teşekkür

Bu çalışmanın ortaya çıkmasına katkıda bulunan; araştırma ekibinin Yığılca'ya ulaşımını sağlayan Düzce Üniversitesi Rekorlugu'ne, öğle yemeklerini sağlayan Yığılca Belediyesi'ne; teşekkür ederiz.

KAYNAKLAR

1. Neyzi O, Ertuğrul T. Pediatri I. Genetik Bozukluklar. Nobel 1. Basım, İstanbul. pp: 138, 1989.
2. Başaran N. Tıbbi Genetik. 6. Baskı, Bilim ve Teknik Yayınevi. İstanbul. pp. 125-129, 1996.
3. Modell B, Darr A. Genetic counseling and customary consanguineous marriage. Nature Reviews Genetics. 3: 225-9, 2002.
4. Imaizumi Y. A recent survey of consanguineous marriages in Japan. Clinic Genet. 30(3): 230-233, 1986.
5. Özvarış Ş, Koçoğlu G, Akın A. Türkiye'de Akraba Evlilikleri, 1998 Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması İleri Analiz Sonuçları. Hacettepe Üniversitesi. <http://www.dicle.edu.tr/halks/m114.htm> Erişim_tarihi:01/04/2009).
6. Kayahan M, Şimşek Z, Ersin F, Gözükara F, Kurcer MA. Şanlıurfa Tıfındır sağlık Ocağı bölgesindeki akraba evliliği prevalansı ve 5 yaş altı ölümlere etkisi, Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi. 7(1):1-5, 2003.

7. Tavukçu N, İrgil E. Bursa Nilüfer Halk Sağlığı Eğitim ve Araştırma Bölgesi'nde Yaşayan Kadınlarda Akraba Evlilikleri. TAF Prev Med Bull. 7(2): 107-112, 2008.
8. Yakıncı C, Kutlu N O, Paç A, Durmaz Y, Gül A, Eğri M. Malatya ili merkezinde akraba evlilikleri ve çocuk ölümlerine etkisi. Klinik Bilimler ve Doktor. 5 (1): 110-113, 1999.
9. Grant J C, Bitle A H. The comparative role of Consanguinity in infant and childhood mortality in Pakistan. Ann. Hum. Genet. 61: 143-149, 1997.
10. Tekbaş Öf, Oğur R, Uçar M. Genç erişkin erkekler arasında akraba evliliği sıklığının ve nedenlerinin araştırılması. TAF Prev Med Bull. 4(3): 120-128, 2005.
11. Başaran N, Şaylı B, Başaran A, Et al. Consanguineous Marriages in the Turkish Population. Clinical Genetics. 34: 339-341, 1988.
12. Güz K, Dedeoğlu N, Lüleci G. Frequency and medical effect of consanguineous marriages in Antalya, Turkey. Herediats. 111: 79-83, 1989.
13. Baki A, Karagüzel A, Beşer E, Çakmakçı T, Uçar F. Consanguineous marriage in province of Trabzon, Turkey. Turk J. Med Biol Res. 3(2):111-14, 1992.
14. Pirinççi E, Oğuzöncül F, Açık Y. Elazığ il merkezindeki hastanelerde doğum yapan ve il merkezinde ikamet eden kadınlarda akraba evlilikleri incelenmesi. OMU Tıp Dergisi. 19(3):182-190, 2002.
15. Bayık A. Naldöken sağlık ocağı bölgesinde akraba evliliklerinin yaygınlığı. II. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi 30 Nisan-2 Mayıs, Kongre Özet Kitabı. Ankara. pp. 34, 1992.
16. Çivi S, Kaplanoğlu N. Konya'da akraba evliliklerinin sıklığı ve tıbbi sonuçları. Sağlık Dergisi. 62: 75-82, 1990.
17. Sümer H, Koçoğlu G, Polat H ve ark. Sivas il merkezi ve köylerinde akraba evliliği sıklığı ve ana çocuk sağlığına etkileri. Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi. 4: 291-294, 1996
18. Bertan M, Doğan B G, Taş A. ve ark. Ankara'nın bir mahallesinde yaşayan kadınların ilk evlenme yaşları konusunda bir araştırma. Hacettepe Toplum Hekimliği Bülteni. 16:1-3, 1995.